

Internet bezpieczny dla dziecka

Świat ma wiele do zaoferowania: jest ciekawy, może dać dużą wiedzę. Dzięki poznawaniu go nasze dzieci stają się dojrzsze, rozwijają swoje zainteresowania - stają się w pełni sobą. Czy dajemy dzieciom poznawać świat bez żadnego nadzoru i kontroli? Czy puszczamy je w podróż w nieznane, pozwalamy na nawiązywanie przygodnych znajomości, zwiedzanie miejsc, do których wpuszczane są osoby powyżej lat 18...? Pewnie nie... Ale jak jest z Internetem – przecież to jest wirtualny wszechświat, skarbnica wiedzy, rozrywki, ciekawych kontaktów – wartościowy, ale również i zagrażający, tak jak i ten rzeczywisty.

Zagrożenia

Niektóre zagrożenia powiązane z siecią są podobne do tych spotykanych w świecie rzeczywistym, takie jak:

- pedofilia i handel żywym towarem: pedofile często odwiedzają czaty, komunikatory i portale społecznościowe, na których przebywają dzieci. Często podszywają się pod nieletnich, aby zdobyć ich zaufanie. Podobne zagrożenie dotyczy młodych dziewcząt i chłopców, których przyjaciele poznani w sieci mogą tak naprawdę być członkami grup przestępczych zajmujących się przemytem ludzi do domów publicznych.
- przemoc, a właściwie cyberprzemoc: zdyskredytowanie konkretnej osoby poprzez rozsyłanie kompromitujących materiałów np. zdjęć, ośmieszanie i dokuczanie w Internecie.
- szkodliwe treści: ekspozycja na materiały zagrażające prawidłowemu rozwojowi osobowości dzieci i młodzieży, czyli takie które zawierają przemoc, pornografię, treści rasistowskie lub nawojują do popełniania przestępstw
- uzależnienie: Internet jest tak pasjonujący, że może uzależniać. Nie jest to uzależnienie fizyczne ale psychiczne – podobne do uzależniania od hazardu lub robienia zakupów...

Inne zagrożenia są związane ze specyfiką tego medium:

- złośliwie oprogramowanie takie jak: wirusy, konie trojańskie, które niszczą lub wykradają dane z naszego komputera albo sprawiają, że jest on używany do rozsyłania spamu bez naszej wiedzy.
- oszustwa internetowe, takie jak phishing – polegają głównie na wyłudzeniu danych osobowych lub nieświadomym udziale w praniu brudnych pieniędzy. Szczególnie narażona jest starsza młodzież i sami dorośli.
- piractwo internetowe – twoje dziecko może nieświadomie stać się przestępcą ściągając sobie nielegalne oprogramowanie, filmy i muzykę chronione prawami autorskimi

Co robić aby nasze dziecko było bezpieczne? Generalne zasady:

(źródło Microsoft: <http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children>)

1. Zachęcaj dzieci do opowiadania o swoich doświadczeniach związanych z korzystaniem z Internetu. Korzystaj z Internetu razem z dziećmi.
2. Naucz dzieci ufać swojej intuicji. Jeśli w Internecie jest coś, co wywołuje ich niepokój, powinny Ci o tym powiedzieć.
3. Jeśli dzieci odwiedzają pokoje rozmów, korzystają z komunikatorów do przesyłania wiadomości błyskawicznych, gier internetowych lub wykonują w Internecie inne czynności wymagające zalogowania się w celu identyfikacji użytkownika, pomóż im wybrać odpowiednią nazwę i dopilnuj, aby nie zdradzała ona żadnych informacji osobistych o dziecku.

4. Wyraźnie podkreśl, że dzieciom nigdy nie wolno podawać adresu, numeru telefonu, ani innych informacji osobistych, takich jak nazwa szkoły czy miejsce zabaw.
5. Naucz dzieci, że różnica między dobrem a złem jest taka sama w Internecie, jak w prawdziwym świecie.
6. Pokaż dzieciom, jak okazywać szacunek innym internautom. Dopilnuj, aby przestrzegały zasad dobrego wychowania korzystając z komputera.
7. Wymagaj, aby dzieci przestrzegały praw własności innych internautów. Wyjaśnij, że nielegalne kopiowanie efektów pracy innych ludzi — muzyki, gier wideo i innych programów — to kradzież.
8. Powiedz dzieciom, że nie należy spotykać się z osobami poznanymi w Internecie. Wyjaśnij, że internetowi przyjaciele nie zawsze są tymi, za których się podają.
9. Naucz dzieci, że nie wszystko, co przeczytają lub zobaczą w Internecie, jest prawdą. Zachęcaj je do zadawania pytań, jeśli nie są czegoś pewne.
10. Korzystaj z nowoczesnego oprogramowania do kontrolowania aktywności dziecka w Internecie. Funkcja kontroli rodzicielskiej pozwala zablokować dostęp do nieodpowiednich witryn, monitorować odwiedzane przez dzieci witryny i sprawdzać, co dzieci tam robią.

Bezpieczeństwo dzieci od 3 do 6 lat:

Rodzice i starsze rodzeństwo mogą wraz z przedszkolakami odwiedzać witryny przeznaczone dla dzieci lub grać w gry internetowe. W przypadku dzieci w tym wieku rodzice odgrywają istotną rolę w nauczaniu bezpiecznego korzystania z Internetu i bezpośrednim nadzorowaniu reakcji dzieci na zawartość internetowych witryn.

- Dzieci w tym wieku nie mogą korzystać same z Internetu.
- Dodaj odpowiednie witryny do listy Ulubione, aby utworzyć własne środowisko sieciowe dla swoich dzieci.
- Poszukaj narzędzi do filtrowania zawartości Internetu, które będą uzupełniać, a nie zastępować, nadzór rodzicielski.
- Zaczynaj uczyć dzieci, czym jest prywatność. Jeśli witryna zachęca dzieci do podania imienia w celu dostosowania zawartości do ustawień użytkownika, pomóż dziecku utworzyć pseudonim sieciowy, który nie ujawnia żadnych informacji osobistych.
- Ustaw komputery z dostępem do Internetu w ogólnodostępnym miejscu, gdzie można łatwo nadzorować poczynania dziecka.
- Wszyscy członkowie rodziny powinni być przykładem dla dzieci w okresie, w którym zaczynają korzystanie z Internetu.

Bezpieczeństwo dzieci od 7 do 8 lat:

Dzieci w tym wieku szukają w Internecie rozrywki i lubią gry interaktywne. Być może korzystają już z poczty elektronicznej i eksperymentują z witrynami i pokojami rozmów, na których odwiedzanie nie dostali pozwolenia od rodziców.

- Wraz z dziećmi sporządź domowy regulamin korzystania z Internetu.
- Zachęcaj dzieci do odwiedzania tylko zaakceptowanych przez Ciebie witryn.
- Ustaw komputery z dostępem do Internetu w ogólnodostępnym miejscu, gdzie można łatwo nadzorować poczynania dziecka.
- Poszukaj narzędzi do filtrowania zawartości, które będą uzupełniać, a nie zastępować, nadzór rodzicielski.

- Korzystaj z wyszukiwarek przyjaznych dzieciom (np. MSN Kids Search - j. ang.) lub wyszukiwarek z funkcją kontroli rodzicielskiej.
- Zamiast pozwalać dzieciom na posiadanie własnych kont poczty elektronicznej, załóż sobie wspólne konto z dzieckiem, by móc kontrolować jego zawartość.
- Naucz dzieci, że powinny się z Tobą konsultować, zanim ujawnią jakiegokolwiek informacje w wiadomościach e-mail, pokojach rozmów, na forach dyskusyjnych, w formularzach rejestracyjnych i profilach osobistych.
- Naucz dzieci, że nie powinny pobierać programów, muzyki i plików bez zezwolenia.
- Stosuj filtry wiadomości e-mail, aby blokować wiadomości od konkretnych osób lub wiadomości zawierające określone słowa lub zwroty.
- Nie pozwalaj dzieciom w tym wieku korzystać z wiadomości błyskawicznych.
- Pozwalaj dzieciom korzystać wyłącznie z monitorowanych pokojów rozmów i forów dyskusyjnych w renomowanych witrynach dla dzieci.
- Rozmawiaj z dziećmi o ich internetowych znajomych i zajęciach tak jak rozmawiasz o zajęciach czy znajomych w świecie rzeczywistym, gdzie dzieci poznają nowych ludzi
- Porozmawiaj z dziećmi o seksualności, ponieważ łatwo mogą się natknąć na treści przeznaczone dla dorosłych lub na internetową pornografię.
- Zachęcaj dzieci do mówienia o tym, co wzbudza w nich niepokój lub poczucie zagrożenia. Zachowaj spokój i przypominaj dzieciom, że nie spotka je żadna kara, jeśli zwrócą na coś uwagę rodziców, pochwal ich zachowanie i zachęć do ponownego zwrócenia się do Ciebie w takiej sytuacji. Dowiedz się więcej o sposobach postępowania z internetowymi pedofilami i dręczycielami.

Bezpieczeństwo dzieci w wieku od 9-12 lat:

Dzieci w tym wieku korzystają z Internetu podczas realizowania szkolnych projektów. Pobierają również muzykę, korzystają z poczty elektronicznej, grają w gry internetowe, głosują na ulubione gwiazdy w witrynach dla fanów. Ich ulubioną formą komunikowania się z przyjaciółmi jest korzystanie z wiadomości błyskawicznych.

- Wraz z dziećmi sporządź domowy regulamin korzystania z Internetu.
- Ustaw komputery z dostępem do Internetu w ogólnodostępnym miejscu, a nie w pokojach dzieci.
- Poszukaj narzędzi do filtrowania zawartości Internetu które będą uzupełniać, a nie zastępować, nadzór rodzicielski.
- Rozmawiaj z dziećmi o ich internetowych znajomych i zajęciach tak jak rozmawiasz o innych zajęciach.
- Zabroń umawiania się z osobami poznanymi w Internecie.
- Pozwalaj dzieciom korzystać wyłącznie z monitorowanych pokojów rozmów w renomowanych witrynach dla dzieci.
- Naucz dzieci, że nigdy nie powinny ujawniać jakichkolwiek informacji osobistych w wiadomościach e-mail, pokojach rozmów, wiadomościach błyskawicznych, formularzach rejestracyjnych, profilach osobistych i że nie powinny uczestniczyć w konkursach internetowych.
- Naucz dzieci, że bez pozwolenia nie powinny pobierać żadnych programów. Mogą w ten sposób niechcący pobrać wirusa lub program wywiadowczy. Naucz je również, że udostępnianie plików lub pobieranie z Internetu tekstów, obrazów lub ilustracji może stanowić naruszenie praw autorskich.

- Zachęcaj dzieci do mówienia o tym, co wzbudza w nich niepokój lub poczucie zagrożenia. Zachowaj spokój i przypominaj dzieciom, że nie spotka je żadna kara, jeśli zwrócą na coś uwagę rodziców. Pochwal ich zachowanie i zachęć do ponownego zwrócenia się do Ciebie w takiej sytuacji. Dowiedz się więcej o sposobach postępowania z internetowymi pedofilami i dręczycielami.
- Porozmawiaj z dzieckiem o pornografii w Internecie i skieruj je do odpowiednich witryn poświęconych zdrowiu i seksualności.
- Nalegaj na posiadanie dostępu do kont poczty elektronicznej i wiadomości błyskawicznych dzieci, aby sprawdzić, czy nie rozmawiają z nieznajomymi.
- Porozmawiaj z dziećmi o odpowiedzialnym, etycznym zachowaniu w Internecie. Dzieci nie powinny używać Internetu do rozsiewania plotek, tyranizowania lub grożenia innym.

Dzieci w wieku od 12 do 17 lat:

Nastolatki pobierają muzykę, korzystają z wiadomości błyskawicznych, poczty elektronicznej i grają w gry internetowe. Aktywnie korzystają z wyszukiwarek, aby odnaleźć w Internecie interesujące ich informacje. Większość nastolatków ma już za sobą wizyty w pokojach rozmów, wielu uczestniczyło w rozmowach dorosłych lub prywatnych. Chłopcy w tej grupie wiekowej prawdopodobnie przekraczają dozwolone granice poszukując grubiańskiego humoru, krwi, hazardu lub witryn przeznaczonych wyłącznie dla dorosłych. Dziewczeta raczej korzystają z pokojów rozmów, są więc bardziej narażone na molestowanie seksualne.

- Wraz ze swoimi nastoletnimi dziećmi sporządź domowy regulamin korzystania z Internetu. Należy w nim określić rodzaj witryn, których dzieci nie mogą przeglądać, godziny, w jakich mogą korzystać z Internetu oraz zasady komunikacji internetowej, obejmujące korzystanie z pokojów rozmów.
- Ustaw komputery z dostępem do Internetu w ogólnodostępnym miejscu, a nie w pokojach dzieci.
- Rozmawiaj z dziećmi o ich internetowych znajomych i zajęciach tak jak rozmawiasz o innych zajęciach czy znajomych. Porozmawiaj z dziećmi o liście osób, z którymi wymieniają wiadomości błyskawiczne i upewnij się, że nie rozmawiają z nieznajomymi.
- Poszukaj narzędzi do filtrowania zawartości Internetu, które będą uzupełniać, a nie zastępować, nadzór rodzicielski.
- Dowiedz się, jakie pokoje rozmów i fora dyskusyjne odwiedzają dzieci i z kim tam rozmawiają. Zachęć je do korzystania z monitorowanych pokojów rozmów i nalegaj, aby nie opuszczały publicznych obszarów tych pokojów.
- Zabroń umawiania się z osobami poznanymi w Internecie.
- Naucz dzieci, że bez pozwolenia nigdy nie powinny ujawniać jakichkolwiek informacji osobistych w wiadomościach e-mail, pokojach rozmów, wiadomościach błyskawicznych, formularzach rejestracyjnych, profilach osobistych i że nie powinny uczestniczyć w konkursach internetowych.
- Naucz dzieci, że nie powinny pobierać programów, muzyki i plików bez zezwolenia. Powiedz im, że udostępnianie plików lub pobieranie z Internetu tekstów, obrazów lub ilustracji może stanowić naruszenie praw autorskich i złamanie prawa.
- Zachęcaj dzieci do mówienia o tym, co wzbudza w nich niepokój lub poczucie zagrożenia. Zachowaj spokój i przypominaj dzieciom, że nie spotka je żadna kara, jeśli zwrócą na coś uwagę rodziców (ważne jest, aby nastolatki nie obawiały się, że utracą możliwość korzystania z komputera). Dowiedz się więcej o sposobach postępowania z internetowymi pedofilami i dręczycielami.

- Porozmawiaj z dziećmi o treściach przeznaczonych dla dorosłych i pornografii w Internecie i skieruj je do właściwych witryn poświęconych zdrowiu i seksualność
- Pomóż im chronić się przed spamem. Powiedz dzieciom, aby nie podawały w Internecie swojego adresu e-mail, nie odpowiadały wiadomości-śmieci i aby stosowały filtry wiadomości e-mail.
- Zapoznaj się z witrynami, które dzieci często odwiedzają. Upewnij się, że nie odwiedzają witryn z obraźliwymi treściami i nie wysyłają informacji osobistych lub swoich zdjęć.
- Naucz dzieci odpowiedzialnego, etycznego zachowania w Internecie. Dzieci nie powinny używać Internetu do rozsiewania plotek, tyranizowania lub grożenia innym.
- Upewnij się, że dzieci uzgadniają z Tobą transakcje finansowe dokonywane w Internecie, np. zamówienie, kupno lub sprzedaż jakiegoś przedmiotu.
- Omów z dziećmi zjawisko hazardu internetowego oraz zagrożenia, jakie ze sobą niesie. Przypomnij im, że uprawianie hazardu internetowego przez osoby niepełnoletnie jest nielegalne.

Interesujące strony związane z bezpieczeństwem w Internecie:

- **Strona firmy Microsoft – bogactwo treści związanych z bezpieczeństwem**
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children>
- W tym wzór domowej umowy dotyczącej korzystania z Internetu
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children/famwebrules.mspix>
- Internetowi pedofile: Jak ograniczyć ryzyko - Bezpieczeństwo dziecka - Bezpieczeństwo w domu
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children/kidpred.mspix>
- 10 porad zapewniających bezpieczeństwo podczas korzystania z wiadomości błyskawicznych <http://www.microsoft.com/poland/athome/security/online/imsafety.mspix>
- Jak umożliwić dzieciom bezpieczniejsze korzystanie z witryn społeczności internetowych
http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children/social_web.mspix
- Naucz swoje dzieci podstaw bezpiecznego prowadzenia blogu
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children/kidblog.mspix>
- Najważniejsze zasady sieciowej etykiety
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/online/netiquette.mspix>
- Zasady bezpiecznego korzystania z pokojów rozmów
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/online/chatsafety.mspix>
- Oszustwa internetowe
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/email/hoaxes.mspix>
- Gotowi, do startu, start: Jak zapewnić bezpieczeństwo i zabawę w grach wideo
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children/gamingonline.mspix>
- 10 wskazówek dotyczących postępowania z internetowymi dręczycielami i osobami psującymi zabawę podczas gry
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children/griefers.mspix>
- Hazard w Internecie a Twoje dzieci
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children/kidsgambling.mspix>
- Czy Twoje dzieci są uzależnione od Internetu?
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children/kidwebaddict.mspix>

- Pomaganie dzieciom w odróżnianiu faktów od opinii w Internecie
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/children/kidmisinfo.msp>
- Zapobiegaj kradzieży tożsamości poprzez phishing
<http://www.microsoft.com/poland/athome/security/email/phishing.msp>
- Dziecko w sieci – portal o bezpieczeństwie w sieci
<http://www.dzieckowsieci.pl>.
- Oficjalna strona realizowanego w Polsce przez Konsorcjum FDN i NASK programu Komisji Europejskiej "Safer Internet". Na serwisie znajdują się aktualne wiadomości związane z tematyką programu, artykuły prasowe oraz raporty dotyczące badań
<http://www.saferinternet.pl/>
- Projekt helpline.org.pl ma na celu pomoc dzieciom i młodzieży w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa w Internecie. Jeśli dziecko spotkało w Sieci coś nieprzyjemnego i nie wiesz jak mu pomóc - wejdź na stronę projektu.
<http://www.helpline.org.p>
- Strona kampanii Dziecko w Sieci, dotyczącej bezpiecznego korzystania z Internetu. Znajdziesz tam omówienie zasad bezpieczeństwa i zagrożeń występujących w Sieci, opis programów realizowanych w trakcie kampanii, a także materiały multimedialne (filmy, spoty telewizyjne, mp3) i edukacyjne (plakaty, ulotki) z nią związane. Na stronie Twój rodzic znajdzie informacje o Internecie i jego możliwościach, poznają zagrożenia, a także dowiedzą się, jak chronić Cię przed nimi i gdzie szukać pomocy w przypadku pojawienia się problemów. Dla nauczycieli dostępne są do ściągnięcia materiały i scenariusze do prowadzenia lekcji o bezpieczeństwie w Sieci.
<http://www.sieciaki.pl/>
- Bezpieczna strona dla dzieci w wieku przedszkolnym
<http://www.przedszkolaki.sieciaki.pl/>
- Strona w języku angielskim
<http://www.kidsmart.org.uk/beingsmart>
- Oszustwa w sieci
<http://www.oszustwsieci.pl/>
- Tu można zgłosić przypadki nielegalnych treści w Internecie (np. rasizm, ksenofobia i pornografia dziecięca)
<http://www.dyzurnet.pl/>

Opracowała:

mgr Patrycja Karwan-Makosch

Psycholog Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Kępnie